

RECENSIE THEATER

Een thuis zonder prikkeldraad

Verhalensprokkelaar Tom Struyf is terug met een filmisch reisverhaal over een utopisch zorgproject in een vergeten Amerikaans dorpje.

Charlotte De Somviele

Dinsdag 8 november 2022 om 3.25 uur

Meer dan een psychiatrie was Willard ook een veilige haven voor daklozen, maar de idylle bleef niet duren. rr

Finding Willard

Gezien op 4/11 in De Nieuwe Vorst (Tilburg). *Finding Willard* speelt 8-9-10/11 in Gent, 17-18-19/11 in Antwerpen, 26/11 in Oostende, 30/11 in Kortrijk, 2/12 in Lommel, 3/12 in Tessenderlo, 17/12 in Mechelen. Ook volgend jaar nog op tournee.

Na het succes van *De Tatiana Aarons experience* en *Vergeetstuk* werd het even stiller rond Tom Struyf, maar wie *Finding Willard* ziet, begrijpt waarom. In 2018 spoelde de theatermaker tijdens een trip door de VS toevallig aan in het verlaten dorpje Willard. Struyf is meteen gegrepen door de idyllische plek aan de oevers van het Senecameer. Vandaag leeft er alleen nog een piepkleine kerkgemeenschap waarvan de gemiddelde leeftijdsgrens ver boven de 60 reikt, tussen 1886 en 1996 stond er het grootste psychiatrische ziekenhuis van de staat New York.

Uit het toeval kunst puren, Struyf kan het als geen ander. Toch gaat het hem zoals vroeger niet langer om het spel tussen realiteit en fantasie waarbij je als toeschouwer constant op het verkeerde been wordt gezet. Als je de verhalen van de mensen volgt, dan blijkt de waarheid vanzelf een rekbaar begrip, zo blijkt. Via gesprekken met historici en ex-verplegers traceert Struyf de geschiedenis van deze progressieve zorginstelling met open grenzen. Patiënten, dokters en dorpingen kwamen elkaar tegen op de schaatsbaan of speelden samen theater. En dankzij de boerderij was Willard bijna volledig zelfvoorzienend. Meer dan een psychiatrie was Willard bovendien een veilige haven waar ook daklozen op kosten van de overheid een thuis kregen.

Clara Hermans

Natuurlijk kon de idylle niet blijven duren. Besparingen uit conservatieve hoek zetten Willards model onder druk en psychofarmaca werd het nieuwe wondermiddel in plaats van een refuge in de natuur. Op de plaats van de psychiatrie kwam symbolisch een gevangenis en met het prikkeldraad werd ook het onderscheid tussen goed en kwaad en ziek en gezond rechtlijnig.

De research van Finding Willard, die vijf jaar in beslag nam, is indrukwekkend. Mooi om te zien hoe Struyf, die zich ondertussen omschoolde tot landschapontwerper, de ruimte tot spreken brengt via filmbeelden. Het landschap, dat verglijdt met de seizoenen, wordt een evocatie van verlies, waarin ook Struyfs ervaring als vader van een overleden kindje meeklinkt, de leegstand een metafoor voor de gemeenschap die uit elkaar brokkelt.

Als verteltheater blijft Finding Willard echter behoorlijk statisch. Door de gesloten, gecontroleerde dramaturgie heb je als toeschouwer nog weinig te overbruggen met je eigen verbeelding. Waar maakt de voorstelling het verschil met het verhaal op papier? Het wringt ook dat de maker pas op het

eind twee traumatische getuigenissen van oud-patiënten opvoert die de utopie van Willard volledig doorprikken, zonder dat hij dit verder uitspit. Het lijkt wel alsof de verhalenverteller en de documentairemaker in Tom Struyf met elkaar in conflict kwamen. Maar wie je als publiek dan moet geloven, is niet zo duidelijk.